

شماره ۳۰۲/۹۲

۱۳۹۳/۱۱/۷

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۳/۱۰/۲۲ شماره دادنامه: ۱۷۸۹ کلاس پرونده: ۳۰۲/۹۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای فرامرز نظر پور به وکالت از آقای خلیل بابایی با وکالت مع الواسطه آقای

بهزاد آقاخانلوی تکانلو

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲ شق الف ماده ۴۷ تعرفه عوارض محلی

سال ۱۳۹۱ مصوبه شورای اسلامی شهر تبریز

گردش کار: آقای فرامرز نظرپور به وکالت از آقای خلیل بابایی با وکالت مع الواسطه

آقای بهزاد آقاخانلوی تکانلو به موجب دادخواستی ابطال بند ۲ شق الف ماده ۴۷ تعرفه

عوارض محلی سال ۱۳۹۱ مصوبه شورای اسلامی شهر تبریز را خواستار شده و در جهت

تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«احتراماً، در اعتراض و تظلم خواهی نسبت به تصمیمات و اقدامات و مصوبه شورای

اسلامی کلانشهر تبریز در خصوص اخذ کارمزد از بابت تقسیط عوارض به استناد دفترچه

تعرفه عوارض محلی، به استحضار عالی می‌رساند:

۱- موکل بنده به موجب رأی کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری منطقه ۳ تبریز،

تحت شماره ۱۷۹۷/۳/۸۶-۱۳۹۰/۱۱/۱۷، در خصوص تخلفات ساختمانی و از بابت جرایم

و عوارض متعلقه، محکوم به پرداخت مبلغ ۹/۴۲۱/۳۰۳/۹۲۸ ریال شده که از مبلغ

موصوف، حدود ۲/۴۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال نقداً پرداخت شده است.

۲- با مراجعه موکل بنده جهت پرداخت الباقی مبالغ جرایم و عوارض و جهت

تقسیم آن، شهرداری منطقه ۳ تبریز، طی صورتجلسه تحویل چک مؤدیان به شماره سند

۷/۹۱۴/۲۶۰/۴۰۰ ریال در ۱۲ فقره چک به شرح صورتجلسه مزبور از موکل بنده دریافت کرده‌اند که مبلغ

۹۲۰۰۰۰۰۰ ریال آن، تحت عنوان کارمزد تقسیط به استناد بند ۲ از شق الف ماده ۴۷

تعرفه عوارض محلی مصوب شورای اسلامی کلانشهر تبریز دریافت شده است.

۳- طبق ماده یک قانون اصلاح موادی از قانون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و

فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه که

صرفاً در قلمرو قانون مذکور، تجویز شده است و نیز با عنایت به ماده ۷۳ قانون تنظیم

بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ که در مقام اصلاح ماده ۳۲ آیین‌نامه

مالی شهرداریها به تصویب رسیده و به شهرداریها، اجازه داده می‌شود تا صرفاً مطالبات

خود را (بدون بهره و کارمزد و سایر عناوین) با اقساط حداکثر ۳۶ ماهه مطابق

دستورالعملی که به پیشنهاد شهردار به تصویب شورای اسلامی شهر مربوط می‌رسد،

دریافت دارند و نظر به این که اخذ هر گونه وجه از اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی،

از جمله کارمزد تقسیط بدهی، منوط به حکم قانونگذار یا مأذون از قبل مقنن است، وضع

و تصویب قاعده آمره توسط شوراها اسلامی در قالب تعرفه عوارض محلی در قسمت

مربوط به اخذ کارمزد تقسیط بدهی، برخلاف قانون و خارج از حدود اختیارات آن شورا بوده و

به استناد اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده ۱ و بند ۱ ماده ۱۹ و

ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری، قابل ابطال می‌باشد.

با توجه به رأی شماره ۱۳۵۸-۱۳۸۶/۱۱/۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در

خصوص غیر قانونی تلقی کردن اخذ هر گونه وجهی از بابت کارمزد تقسیط عوارض یا

جرایم و سایر مطالبات از اشخاص حقیقی و حقوقی و مخالفت آن با قانون و شرع انور و

مستفاد از بند ۲ شق الف از ماده ۴۷ دفترچه تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۱، مصوب

شورای اسلامی کلانشهر تبریز، که مقرر می‌دارد:

ماده ۴۷- تقسیط:

در اجرای ماده ۷۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاح ماده ۳۲

آیین‌نامه مالی شهرداریها، تقسیط مطالبات شهرداری به شرح ذیل است:

میزان بدهی مؤدیان جهت تقسیط مابقی بدهی**میزان بدهی مؤدیان****حداقل ۴۰ درصد****تا ۳۰۰ میلیون ریال****حداقل ۲۵ درصد****بیش از ۳۰۰ میلیون ریال**

الف - پس از وصول پیش پرداخت، مابقی بدهی مؤدیان به شرح زیر قابل تقسیط

است:

۱- تا یک سال بدون اعمال کارمزد

۲- تا ۲ سال با اعمال ۶ درصد کارمزد

بدوناً به دلیل تحویل چکهای دارای سررسید به شهرداری منطقه ۳ تبریز و وصول عن قریب آنها و ورود خسارات و ضرر و زیان عدیده ناشی از آن، نسبت به صدور قرار توقف عملیات اجرایی مصوبه مزبور، اقدام مقتضی معمول فرموده و النهایه استدعای ابطال بند ۲ از شق الف ماده ۴۷ دفترچه عوارض محلی سال ۱۳۹۱ مصوب شورای اسلامی کلانشهر تبریز را از دیوان عدالت اداری، خواستارم.»

مصوبه مورد اعتراض به قرار زیر است:

«ماده ۴۷ - تقسیط

در اجرای ماده ۷۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاح ماده ۳۲

آیین نامه مالی شهرداریها تقسیط مطالبات شهرداری به شرح جدول زیر می باشد.

میزان بدهی مؤدیان	میزان پیش پرداخت مؤدیان جهت تقسیط مابقی بدهی
تا ۳۰۰ میلیون ریال	حداقل ۲۰ درصد
بیش از ۳۰۰ میلیون ریال	حداقل ۲۵ درصد

الف - پس از وصول پیش پرداخت، مابقی بدهی مؤدیان به شرح زیر قابل تقسیط است:

۱- تا یک سال بدون اعمال کارمزد

۲- تا دو سال با اعمال ۶ درصد کارمزد

۳- بیش از دو سال و حداکثر تا سه سال با اعمال ۸ درصد کارمزد

ب - در صورت تأخیر در پرداخت سه قسط، مطالبات باقی مانده تبدیل به حال شده

و شهرداری می تواند اقدام قانونی از طریق مبادی و مراجع قانونی ذی ربط برای وصول کلیه مطالبات خود به عمل آورد.

ج - به تعداد اقساط، چک از مؤدی اخذ در صورتی که مؤدی چک اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر را از بابت اقساط بدهی خود تسلیم شهرداری نماید. شهرداری موظف است به عنوان پشت نویسی چکهای مذکور را به امضای مالک ملک برساند.

د - در صورت تأخیر در هر یک از اقساط توسط بدهکاران به ازای هر ماه، تأخیر ۲

درصد مطابق فرمول زیر محاسبه خواهد شد:

$$\text{بدلت تاخیر به روز} \times \frac{(2 + \text{کارمزد}) \times \text{تقسیم عمده}}{365} = \text{فرمول دیگر کرد}$$

تبصره ۱- صدور گواهی معامله، نقل و انتقال (هر نوع معاملات) گواهی تفکیک،

عدم خلافی و پایان کار منوط به وصول تمام بدهی و تسویه حساب قطعی می باشد.

تبصره ۲- هنگام تقاضای مالک برای استفاده از امتیازات انشعاب آب، گاز، فاضلاب

و پاسخ استعلامات بانکی پس از تعیین تکلیف اعیانیهای فاقد مجوز (پروانه ساختمانی) که از سوی کمیسیونهای ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها ابقاء می شوند با محاسبه عوارض و جرایم متعلقه و در صورت تقسیط بدون در نظر گرفتن بدهی نسبت به صدور گواهی اقدام خواهد شد.

تبصره ۳- تبصره ۲ ماده ۲ این تعرفه قابل اعمال در این ماده نیز می باشد.

تبصره ۴- عوارضی از قبیل نوسازی، مشاغل، پسماند و حفاری قابل تقسیط نیست.»

در پاسخ به شکایت مذکور رئیس شورای اسلامی شهر تبریز به موجب لایحه شماره

۱۹۱۰/۱-۳/ش/ت - ۱۳۹۲/۶/۱۰ توضیح داده است که:

«احتراماً، عطف به پرونده شماره ۱۰۹۹۸۰۹۰۰۸۸۴۷۲ (کلاس پرونده ۳۰۲/۹۲)

در خصوص شکایت آقای خلیل بابایی و در مقام دفاع به استحضار می رساند:

به موجب ماده ۷۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰،

به شهرداریها اجازه داده شده است که مطالبات خود را با اقساط حداکثر ۳۶ ماهه مطابق

دستورالعملی که به تصویب شورای اسلامی شهر مربوطه می رسد، دریافت دارند.

با دقت در حکم قانونی مارالذکر مشخص می شود که:

اولاً: شهرداریها مکلف به تقسیط مطالبات خود نیستند بلکه حق و اجازه اقدام به این

امر را دارند.

ثانیاً: نحوه تقسیط مطالبات مطابق دستورالعمل مصوب شورای اسلامی شهر مربوطه

خواهد بود.

شورای اسلامی شهر تبریز با استفاده از اختیار قانونی فوق الذکر و به منظور کمک

به شهروندان جهت تسهیل پرداخت دیون خود به شهرداری، به موجب ماده ۴۷ تعرفه

عوارض محلی ۱۳۹۱ مورد شکایت، به شهرداری اجازه داده است تا مطالبات خود از

شهروندان را تا یک سال بدون اعمال کارمزد و تا دو سال با اعمال ۶٪ کارمزد تقسیط نمایند.

همان گونه که ملاحظه می شود در مصوبه معترض عنه هیچ گونه تکلیفی بر دوش

شهروندان نهاده نشده است و صرفاً در جهت رفاه حال آنان اجازه داده شده است

در صورتی که خود آنها مایل و راضی باشند به تقسیط بدهی خود با کارمزد ناچیزی

اقدام نمایند. به عبارت دیگر با امان نظر بر این که قانون مورد استناد شهرداری را ملزم

به تقسیط مطالبات خود نکرده است و مصوبه معترض عنه شورای اسلامی شهر تبریز

شهروندان را ملزم به تقسیط بدهیهای خود با پرداخت کارمزد نکرده است لذا هر دو طرف

اختیار دارند آزادانه نسبت به تقسیط برابر مصوبه شورای اسلامی شهر تبریز تراضی نمایند

و در نتیجه هیچ شهروندی ملزم به تقسیط و به تبع آن پرداخت کارمزد نشده است تا

به زعم شاکی اخذ وجه از اشخاص تلقی شده و منوط به حکم قانونگذار یا مأذون از قبل

مقتن بوده باشد هر چند که شوراها اسلامی شهر در محدوده صلاحیتهای قانونی خود

دارای اختیاراتی در این حوزه هستند با توجه به مراتب قانونی و اصولی فوق و استقبال

چشمگیر شهروندان از مصوبه معترض عنه از یک سو و با در نظر داشتن این که در صورت

ابطال آن و به تبع آن خودداری شهرداری از تقسیط مطالبات خود (با توجه به فقدان

تکلیف قانونی) شهروندان در پرداخت بدهیهای خود با مشکلات عدیده ای مواجه خواهند شد،

از سوی دیگر درخواست صدور حکم مبنی بر رد شکایت را دارد.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و

دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آئینده

به صدور رأی مبادرت می کند.

رأی هیأت عمومی

با توجه به این که اخذ کارمزد در تقسیط بدهیهای افراد توسط شهرداری در هیچ یک از

قوانین و مقررات مربوط تجویز نشده است و مطابق تبصره ۳ الحاقی به ماده ۶۲ قانون

برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اخذ هر گونه وجوه، برخلاف آنچه در قوانین

مربوط تجویز شده است توسط شهرداریها ممنوع است، لذا وضع کارمزد برای تقسیط

بدهی افراد به شهرداری و همچنین اخذ تأخیر تأدیه از افراد با توجه به این که مطابق

ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی صدور حکم

به وصول خسارت تأخیر تأدیه منوط به تحقق شرایطی شده است که در مصوبه

مورد شکایت لحاظ نشده است لذا بندهای ۲ و ۳ شق الف و شق د ماده ۴۷ تعرفه

عوارض شهرداری تبریز در سال ۱۳۹۱ مصوب شورای اسلامی شهر تبریز خلاف قانون و

خارج از حدود اختیارات مرجع وضع تشخیص داده می شود و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و

مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، از

تاریخ تصویب مصوبه مورد شکایت ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدجعفر منتظری